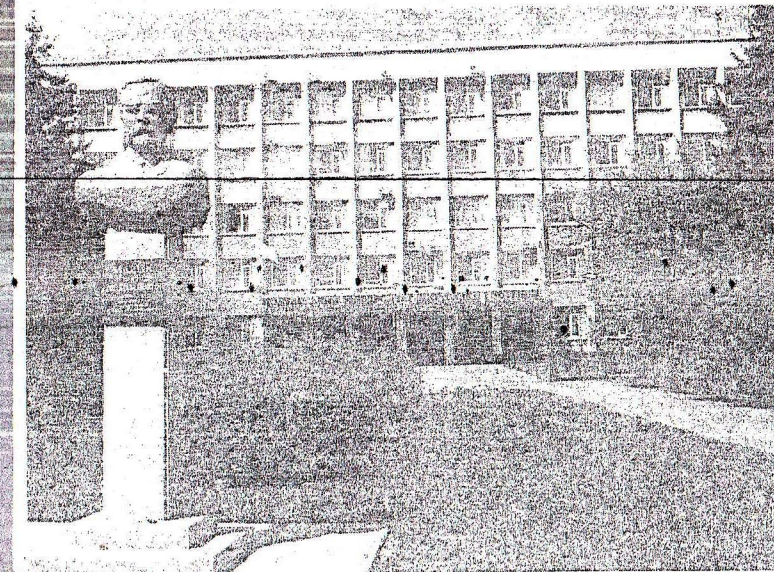

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА
ПРАКТИКА МЕНЕДЖМЕНТУ
НА ПОРОЗІ ХХІ СТОЛІТТЯ:
загальнодержавні, галузеві
та регіональні аспекти**

Матеріали V міжнародної
науково-практичної конференції

13–14 травня 2010 року

ЧАСТИНА 2

Полтава
РВВ ПУЕТ

Міністерство освіти і науки України

Укоопспілка

Полтавська обласна державна адміністрація

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРАКТИКА
МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПОРОЗІ ХХІ СТОЛІТТЯ:
загальнодержавні, галузеві
та регіональні аспекти**

Матеріали V міжнародної
науково-практичної конференції

13–14 травня 2010 року

ЧАСТИНА 2

ПОЛТАВА
РВВ ПУЕТ
2010

УДК 65.012.32:332.12
ББК 65.290-21
М54

Розповсюдження та тиражування
без офіційного дозволу ПУЕТ
заборонено

Редакційна колегія:

- Нестуля О.О.* – ректор ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», д.і.н., професор
- Войнаш Л.Г.* – заступник начальника управління кадрової політики, кооперативної освіти і науки Укоопспілки, директор НМЦ «Укоопосвіта»
- Маркіна І.А.* – завідувач кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», д.е.н., професор
- Козаченко Г.В.* – завідувач кафедри менеджменту Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, д.е.н., професор
- Виноградова О.В.* – професор Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, д.е.н., професор
- Отенко І.П.* – завідувач кафедри економічного аналізу Харківського національного економічного університету, д.е.н., професор

М54 Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Методологія та практика менеджменту на порозі XXI століття: загальнодержавні, галузеві та регіональні аспекти», 13–14 травня 2010 р. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2010. – Ч. 2. – 193–415 с.

ISBN 978-966-184-084-2

У матеріалах міжнародної науково-практичної конференції розкриваються загальнодержавні, галузеві та регіональні аспекти методології та практики менеджменту.

Наукові дослідження авторів спрямовані на з'ясування та обґрунтування теоретичних і практичних основ сутності менеджменту організації в умовах соціально-економічної трансформації суспільства, методологічних аспектів стратегічного та корпоративного управління, фінансового, інноваційного та інвестиційного менеджменту, управління ризикозахищеністю та конкурентно-здатністю організації в умовах ринкової економіки, управління персоналом, проблем регіонально-адміністративного та галузевого менеджменту, розвитку міжнародного, туристичного менеджменту та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, використання інформаційних технологій в менеджменті, управління знаннями та менеджмент-освіти.

УДК 65.012.32:332.12
ББК 65.290-21

Матеріали друкуються мовами оригіналів – українською, російською, англійською.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

ISBN 978-966-184-084-2

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2010 р.

**УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ:
ПЕРСОНАЛ-СТРАТЕГІЯ ТА
КАДРОВА ПОЛІТИКА**

СЕКЦІЯ 3

**ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ПРИНЦИПИ РЕФОРМУВАННЯ
КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ КООПЕРАТИВНОЇ
ОСВІТИ УКООПСІЛКИ**

Л.Г. Войнаш, заступник начальника управління кадрової політики кооперативної освіти і науки Укоопспілки, директор НМЦ «Укоопосвіта»

В умовах розвитку ринкової економіки вищі навчальні заклади Укоопспілки зіткнулися з безліччю проблем, що відбиваються практично на всіх процесах управління вищою школою, включаючи систему якості освіти і розвитку кадрового потенціалу вищих навчальних закладів. Вузи поставлені перед необхідністю самостійно вирішувати свої проблеми, розробляти нові шляхи розвитку і принципи менеджменту у вищій школі. І перш за все, від того, наскільки співробітники ВНЗ будуть зацікавлені якісно виконувати свою роботу, залежить успіх сучасних перетворень у вищій школі.

Отже, подальше реформування системи вищої освіти в найближчій і віддаленій перспективі цілком залежить від професійного рівня керівників ВНЗ, педагогічного корпусу, від рівня їх підготовки, їхньої особистої причетності до розв'язання різноманітних проблем розвитку освіти.

На наш погляд, першочерговими стратегічними напрямками і пріоритетами в процесі вдосконалення управління ПВП у вищих навчальних закладах Укоопспілки, повинні стати:

- формування системи оцінки діяльності персоналу ВНЗ з акцентуванням уваги на підвищенні якості навчання і професіоналізму викладацьких кадрів;
- забезпечення професійного росту, навчання і підвищення кваліфікації керівних кадрів вузів від низового до вищого рівня;
- формування системи оцінки інтелектуальної діяльності персо-

тами двух университетов-партнеров совместно был создан телемост ЯУМ (Ялта) – SUNY-Canton (США) и создана соответствующим образом оборудованная аудитория дистанционного обучения, позволяющая студентам ЯУМ слушать американского профессора в режиме on-line и вести дискуссию с американскими студентами, находящимися в аудитории дистанционного обучения в университете SUNY-Canton (США).

В первых двух семестрах студенты изучают английский язык по углубленной программе американского университета со сдачей международного сертификата TOEFL, который является своеобразным пропуском в американский университет.

В число предметов, которые преподают американские профессора, входят дисциплины, касающиеся мировой открытой экономики, в которых американцы имеют значительно больший опыт, чем бывшие республики СССР, где была принята плановая экономика и использовались соответствующие учебные планы.

На втором году обучения студенты ЯУМ изучают общественные дисциплины «История США», «История и общество».

В настоящее время первая группа студентов ЯУМ, участвующая в совместном международном проекте, оканчивает второй курс американского университета.

С 2009 года Ялтинский университет менеджмента активно участвует также в Совместном европейском проекте № 158739 TEMPUS-JPHES-WENET по созданию европейской сети дистанционного обучения при подготовке специалистов для туристической индустрии.

В этом международном проекте участвует 7 стран: Германия (координатор), Италия, Австрия, Словакия, Белоруссия, Грузия и Украины, в том числе 15 университетов-партнеров.

В результате выполнения этого проекта университеты-партнеры должны создать сеть дистанционных порталов, используя для этого самые современные технические достижения и осуществить современную методику обучения в рамках международной системы образования.

При этом для учебного процесса будут привлечены профессора из разных стран и университетов. Лекцию, например немецкого профессора, сможет одновременно слушать в режиме on-line многонациональная аудитория, включающая аудитории дистанционного обучения в 15 университетах-партнерах из 7 стран-участников проекта.

Совместный европейский проект (SEP) рассчитан на 3 года. Размер финансирования 1,5 млн. евро.

В процессе выполнения этого проекта будут проводиться совместные совещания, семинары, стажировки, в том числе студентов в разных странах-участниках проекта.

МОРАЛЬНІ АСПЕКТИ МЕНЕДЖМЕНТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ПОРОЗІ ХХІ СТОЛІТТЯ

*І.Г. Брітченко, д.е.н., професор
Полтавський університет економіки і торгівлі*

В сучасних умовах глобалізації економіки посилення конкуренції в усіх галузях суспільної діяльності особливої ролі набувають моральні аспекти менеджменту господарської та суспільної діяльності. Вища освіта як рушійна сила сучасних процесів суспільного виробництва, кадрового забезпечення економіки, цивілізаційних перетворень в суспільстві все більше і більше уваги приділяє моральним аспектам при забезпеченні навчального процесу та менеджменту вищого навчального закладу. Особливої актуальності зазначені процеси набувають для вітчизняного освітнього простору.

В умовах інформаційного суспільства та збільшення інформаційних потоків в геометричній прогресії навчання, як процес оволодіння новими знаннями та новою інформацією все менше залежить від викладача, все більше акцент переноситься на самостійну роботу студента. Разом з тим підвищується роль викладача як педагога. Великий китайський філософ, науковець та педагог Конфуцій підмітив, що «старанному учню не потрібен учитель». Викладач все більше повинен бути прикладом для студента, котрий не тільки на власних аудиторних заняттях є моральним лідером, а і повсякденному житті. Конфуцій вважав, що «бачити несправедливість і нічого не робити – це означає боягузливість».

Значну роль моральним аспектам діяльності вищих навчальних закладів приділяється в законодавстві України. Відповідно до закону України «Про освіту» держава визнає освіту «пріоритетною сферою соціально-економічного, духовного і культурного розвитку» [1]. Якість вищої освіти визначається як «сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і обумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства» [2]. При цьому саме на педагога лягає тягар ціннісної орієнтації студента внаслідок того, що відповідно до законодавства до принципів управління вищим навчальним закладом серед інших належить «принцип незалежності від політичних, громадських та релігійних організацій» [2]. Тобто зазначені організації не можуть брати участь у формуванні ціннісної орієнтації студента. У той же час викладач переважну частину власного робочого часу спрямовує на фахову підготовку студента, наукову діяльність, підвищення кваліфікації та інші види робіт безпосередньо відірвані від формування ціннісної орієнтації та здатність задовольняти потреби суспільства. Тому залишається

найефективніший і найдійовіший педагогічний засіб – власний приклад. При цьому недоліки та переваги особистості викладача особливо яскраво помітні за умов виконання ним адміністративних обов'язків, тобто перебування на керівній посаді з виконанням функцій менеджера. Практично всі підписані протоколи, угоди і декларації укладені МОН України в рамках Болонського процесу передбачають посилення ролі морального складової у менеджменті освітньої діяльності вищих навчальних закладів та суспільства [3].

В сучасних умовах формування ринку освітніх послуг діяльність вищого навчального закладу підпорядковується не тільки діючому законодавству, а ще й більш дієвому суспільному механізму – законам ринкової економіки. Відповідно до класичної теорії маркетингу головною відмінністю послуги від товару є значно більша її залежність від якості працівника, котрий виробляє послугу, тобто від викладача [4]. В сучасному суспільстві переважно більшість абітурієнтів цікавить не просто наявність у ВНЗ фахового науково-педагогічного персоналу, але і та атмосфера та мікроклімат, котрі панують у стосунках між викладачами та студентами. Здатність викладача відповідати сучасним моральним та культурним потребам абітурієнта, що ґрунтуються на його особистісних якостях в сучасних умовах є запорука успішної маркетингової стратегії університету на ринку освітніх послуг. Завдання менеджменту ВНЗ – забезпечити таку моральну атмосферу в навчальному процесі заради цивілізаційного розвитку нації на порозі ХХІ століття.

Література

1. Закон України № 1060-ХІІ від 23.05.93 «Про освіту» // Відомості Верховної Ради, 1993. – № 34. – ст. 451.
2. Закон України № 2984-ІІІ від 17.01.02 «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради, 2002. – № 20. – ст. 134.
3. Інформація офіційного сайту МОН України: <http://www.mon.gov.ua>.
4. Котлер Ф. Маркетинг в третьем тысячелетии: как создать, завоевать и удержать рынок: Пер. с англ. / Науч. ред. и авт. вступ. ст. Б.А. Соловьев. – М.: Изд-во АСТ, 2000. – С. 4.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

*І.П. Приходько, к.е.н., доцент, докторант
Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України*

В сучасних умовах вища аграрна освіта повинна стати основою розвитку суспільства та держави. Тільки за умов законодавчої та нормативно-правової ініціативи Міністерства освіти і науки та Міністерства

аграрної політики України вища аграрна освіта надаватиме можливість людині реалізувати себе на ринку праці. У зв'язку із цим для розвитку ринку в нашій державі набуває значущості поняття освітньої послуги. За її допомогою стають єдиними людина, яка навчається, та ринок як середовище, де знання, здобуті людиною, набувають властивостей товару. Надання та споживання освітніх послуг є необхідним життєвим процесом, без якого немислимі ні діяльність ринку, ні життя держави та суспільства взагалі. Тому особливого значення набуває державне регулювання ринку освітніх послуг, оскільки роль держави у сфері освіти є провідною в отриманні людиною належних та якісних освітніх послуг. Саме держава регулює навчальний процес, контролює якість надання освітніх послуг.

Теоретичною основою державного регулювання сфери освіти виступає модель «соціальної держави», яка набула значного поширення в промислових країнах з ринковою економікою в другій половині ХХ ст. Ця модель базується на припущенні, що держава є єдиним інститутом сучасного суспільства, здатним виступати посередником між класами і діяти відповідно до суспільних інтересів. Держава покликана здійснювати політику, спрямовану на забезпечення певного рівня добробуту всіх своїх громадян, підтримку соціально слабких груп населення, утвердження в суспільстві принципів соціальної справедливості.

Дії держави мають бути спрямовані на корекцію індивідуальних переваг, пов'язаних з нестачею коштів у людей для споживання такого важливого для суспільства і стратегічно корисного для індивіда блага, як освіта (виникає потреба в державному перерозподілі благ). Одне з поширених пояснень на користь державної освіти, що впливає з міркувань розподільного характеру, полягає в такому: можливості для молодих людей не повинні залежати від стану батьків.

Особливості державного регулювання ринку освітніх послуг полягають у такому:

– по-перше, на нашу думку, основними принципами державної політики в галузі освіти мають бути такі: гуманістичний характер освіти, пріоритет загальнолюдських цінностей, життя і здоров'я людини, любов до природи, Батьківщини, сім'ї; єдність культурного й освітнього простору; захисту і розвитку системи освіти, національних культур, регіональних культурних традицій і особливостей в умовах багатонаціональної держави; загальнодоступність освіти, адаптивність системи освіти до рівнів і особливостей розвитку й підготовки; світський характер освіти в державних і недержавних освітніх установах; свобода і плюралізм в освіті; суверенність прав суб'єктів України у визначенні суспільної політики в галузі освіти в частині національно-регіональних компонентів державних освітніх стандартів; безперерв-

<i>Кашура С.І.</i> Метод експертних оцінок в процесі прийняття інноваційних рішень.....	382
<i>Сафонова Н.Б.</i> Впровадження ERP-систем управління персоналом на підприємствах споживчої кооперації України	384
<i>Титаренко І.В.</i> Ефективність використання інформаційних технологій в управлінні підприємством.....	386
СЕКЦІЯ 7. Управління знаннями та менеджмент-освіта	389
<i>Отенко І.П.</i> Розвиток організаційних знань підприємства.....	389
<i>Васильевых Л.А. Головкина Е.Я.</i> Инновационный путь развития университетского образования	391
<i>Брітченко І.Г.</i> Моральні аспекти менеджменту вищої освіти на порозі ХХІ століття	393
<i>Приходько І.П.</i> Державне регулювання ринку освітніх послуг в Україні.....	394
<i>Маркіна І.А., Талалаєв В.О.</i> Технології професійно-посадової адаптації в системі підготовки менеджерів	397
<i>Мартиненко М.В.</i> Технологія прийняття рішень в галузі менеджменту знань	398
<i>Матукова Г.І., Кожемякіна Т.В.</i> Застосування тренінгових технологій при викладанні дисциплін фахового спрямування студентам-магістрам економічного ВНЗ	401
<i>Семенча І.Є.</i> Аналіз бази знань менеджменту систем в ринкових умовах функціонування.....	403
<i>Іванова В.В.</i> Інформаційні технології та управління знаннями	405
<i>Ищенко В.Л., Хван А.В.</i> Управління організацією позааудиторної роботи студентів з англійської мови.....	406
<i>Чайка І.П.</i> Якість викладання спеціальних дисциплін як чинник забезпечення конкурентоспроможності вищого навчального закладу на ринку освітніх послуг	409
<i>Кіосєва І.А.</i> Освітній рівень особистості як актуальна проблема менеджменту	411
<i>Лисенко М.О.</i> Сутність та роль «явного» і «не явного» в менеджменті знань	414